

4. marts 2026

FM2026/173

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at udarbejde en strategi med henblik på at styrke den mentale sundhed i befolkningen i Grønland. Strategien skal fremlægges til FM2027.

(Medlem af Inatsisartut Nivi Rosing, Inuit Ataqatigiit)

Begrundelse:

I de seneste år har antallet af selvmord i Grønland ligget mellem 40 og 60 personer om året.

Selvmod, selvmordstanker og trusler om selvmord er et stort problem i samfundet, som vi hurtigst muligt må handle på.

I mange år er der blevet arbejdet intensivt med forebyggelse. At problemerne dog ikke er blevet håndteret helt ned til deres rødder, ses blandt andet ved, at antallet af selvmord og personer med selvmordstanker i landet ikke er faldet. Forskning har vist, at psykiske og fysiske traumer kan gå i arv gennem op til syv generationer.

Siden kolonitiden har vi fået traumer, som er blandt de forhold, vi må arbejde med at hele. Samtidig findes der i samfundet mange områder, hvor vi kan skabe løsninger for at styrke den mentale sundhed.

Hvis vi vil opnå et stærkt samfund i sin helhed, må vi løfte den mentale sundhed i Grønland. På baggrund af den store mængde viden, der allerede er indsamlet, er tiden kommet til at udarbejde en strategi. Selvom vi har en strategi for forebyggelse af selvmord, Qamani, mener jeg dog at vi skal gå dybere ind i vores kollektive trauma for at overvinde vores udfordringer. Det er derfor vigtigt, at der udarbejdes en bredere strategi for at styrke den mentale sundhed generelt som supplement til Qamani.

I arbejdet med strategien vil det være oplagt at samarbejde med andre arktiske og oprindelige folk, som – ligesom os – har oplevet konsekvenserne af kolonisering. De kæmper også med selvmord som et samfundsproblem og arbejder løbende med initiativer for at hele disse traumer, hvilket kan være en vigtig kilde til inspiration.

Ud over at hente inspiration fra dem er det også uundgåeligt at gøre brug af eksisterende undersøgelser i Grønland, blandt andet rapporten fra 2021 om mental sundhed og helbred blandt 15-34-årige i Grønland samt rapporter om udviklingen i børns sundhed og trivsel i Grønland fra 2018 til 2024.¹ Disse undersøgelser viser nemlig tydeligt, hvor vi bør sætte ind – og hvor der er behov for heling.

¹ https://www.sdu.dk/sif/-/media/images/sif/udgivelser/2026/national_rapport_kal.pdf

Nogle af resultaterne fra disse undersøgelser er blandt andet følgende:

- 30-40 % af befolkningen har oplevet vold i hjemmet i deres barndom.
- 40 % af kvinderne har været udsat for seksuelle overgreb, før de fyldte 18 år. Af disse har kun 22 % fået tilbudt hjælp efter oplevelsen. Kun 1 % har modtaget hjælp fra akutberedskab eller førstehjælpsinstanser i forbindelse med hændelsen. 14 % har været i kontakt med en psykolog, mens 20 % af dem, der blev udsat for seksuelle overgreb i barndommen, ikke har været i kontakt med nogen form for hjælpetilbud. I en undersøgelse blandt 18-34-årige oplyste 61 %, at de har oplevet vold i deres liv. En tredjedel af de unge har haft selvmordstanker, og blandt disse har to tredjedele forsøgt selvmord.

Disse tal viser tydeligt, at der er tale om en meget alvorlig samfundsopgave, som kræver konkrete indsatser inden for forebyggelse, støtte og beskyttelse.

På den baggrund fremsætter jeg nærværende forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at samle de mange undersøgelser og med udgangspunkt i disse udarbejde en strategi til at forbedre den mentale sundhed. Målet er at fremme et sundere samfund og samtidig tage konkrete skridt til at håndtere og overvinde de mange livsbelastninger, der over tid har udviklet sig i samfundet – med henblik på at sikre stærke og sunde generationer.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Forslaget vil medføre halv årsnormering for A/C fuldmægtig, hvilket svarer til 250.000 kr.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private:

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Ingen.